

Årsrapport for delprosjekt: **Birdwatching Trondheimsfjorden**

1 GJENNOMFØRING I FORHOLD TIL PROSJEKTPLANEN

I 2009 ble de arbeidet med følgende hovedaktiviteter: kartlegging, forretningsutvikling og tilrettelegging.

1.1 Kartlegging

For å komme i gang med prosjektet på en optimal måte var det viktig å få kartlagt hvilke ressurser man har i utgangspunktet, både når det gjelder de menneskelige ressursene og når det gjelder infrastruktur. Det seg værer fugletårn, skul, adkomstmuligheter osv. I tillegg til kartlegging via e-post, telefon og møter – ble det gjennomført en ekskursjon den 1. Desember 2009. På denne ekskursjonen tok vi for oss mulige og eksisterende fuglelokaliteter i området mellom Tautra og Levanger. Deltakere var Paul Sverre Røe, Aino H. Oksdøl, Terje Kolaas, Petter Thorsen og Per Martin Øfsti.

1.1.1 Aktører og samarbeidspartere

I 2009 ble det arbeidet mye med å involvering av andre mulige samarbeidspartnere i prosjektet. Skal prosjektet lykkes er det en sentral kritisk faktor å få med seg et bredt spekter av aktører som på sin måte er interessert i dette med fugl som opplevelses produkt, både når det gjelder kommersiell ressurs og som et element i generell natur

MAGISKE OG VERDIFULLE OPPLEVELSER I NORDTRØNDERSK NATUR

- et prosjekt i "Naturarven som verdiskaper"

og miljøforståelse. Måten det har blitt arbeidet med involvering er felles møter med flere aktører samlet og en til en møter med potensielle samarbeidspartnere. Det har blitt avholdt et større informasjonsmøte på Sæter Gård den 11. november, der det ble orientert om prosjektet spesielt og birdwatching som verdiskapingselement generelt. Ca. 20 personer deltok. Tilbakemeldingene fra de involverte har vært udelt positive. Dette er noe de ønsker å være med på videre.

Nedenfor følger en liste over de som til nå har blitt direkte involvert.

Bedrift	Kontaktperson	Mobil	E-mail
Hotell Granen	Petter Thorsen	95 44 11 53	post@hotell-granen.no
Ai- Naturfoto	Aina Bye	97 11 97 62	aina@ai-naturfoto.no
Naturguide, Forra	Marit Elisabeth Helland	95 97 42 51	marit.hellan@online.no
Soria Moria Camping	Rolf Vestvik	90 82 27 01	rovestvi@online.no
Nothern Birding/ Din Tur AS	Terje Kolås	90 83 62 46	kolaas@dintur.no
Ramsarsenteret	Eskil Røkke	91 58 98 98	eskil@midnordicfilm.com
Skuggsjå AS	Kjell Derås	99 57 38 55	kjell@skuggsjaa.no
Klostergården	Ståle Andersen	91 85 35 85	staaa@online.no
Sæter Gård	Hilde Rekstad	97 67 21 58	hilde-rekstad@bluezone.no
Naturkontakten	Torstein Myhre	90 94 75 33	Tm@naturkontakten.no
Norfoto	Svein Wik	95 89 77 30	svein.wik@nofoto.no
Stig Meandal	Stig Meandal		
Fuglekassen	Grete S. Letnes		grete.letnes@hoff.no
Fuglekassen	Edin Tunset	905 37 229	
Fuglekassen	Birgit Sund Henriksen	905 58 327	
Fuglekassen	Magne Letnes	402 20 968	
Faun Media	Eskil Røkke	91 58 98 98	eskil@midnordicfilm.com
Fylkesmannen i NT	Inge Hafstad	90 66 47 24	inge@birdlife.no
NOF, Stjørdal	Per Inge Værnesbranden	45 61 92 19	pivarnes@msn.com
Naturvernforbundet	Kjell Arnfinn Aune	95 20 99 85	aune@s-n.no
Fylkesmannen i NT	Bjørnar Wiseth	92 01 24 39	bw@fmnt.no
Hav og sjøfritid	Torger Wisth	48 29 82 83	tow@nve.no
Fylkesmannen i NT	Aino Holst Okسدøl	90 61 01 03	aso@fmnt.no
Innherred samkommune	Per Martin Øfsti	97 11 91 12	per.martin.ofsti@innherred-samkommune.no
Proneo AS	Paul Sverre Røe	92 44 62 20	paul.sverre.roe@proneo.no
Din Tur AS	Gunnar Almlid	90 17 91 95	almlid@dintur.no

I tillegg til etablering av kontakt med disse personer og miljø gjennomførte Paul Sverre Røe og Petter Thorsen møte med RAMSAR-miljøet på Ørlandet den 3. februar. På dette møtet stilte: Knut Ring (varaordfører), Jarle Krangås (styreleder for Ørlandet kultursenter) og Ketil Kvam, (Næringskonsulent). Hyggelig møte med dertil omvisning på Ørlandet kultursenter (der RAMSAR-utstillingen skal være). I tillegg ble det lagt inn en fin ekskursion (pr. bil) i området. Kontakten med Ørlands-miljøet vil bli videreført.

1.1.2 Infrastruktur

I området på sørsiden av Trondheimsfjorden, på akse Stjørdal – Steinkjer, er det allerede etablert noen fugletårn. I tillegg har prosjektet kartlagt mulige områder hvor det er ønskelig med en forbedring av infrastrukturen (etablere nye fugletårn, fotoskjul, informasjonstavler, adkomstmuligheter, parkeringsplasser osv). Flere detaljer om dette er beskrevet under aktiviteten; tilrettelegging.

MAGISKE OG VERDIFULLE OPPLEVELSER I NORDTRØNDERSK NATUR

- et prosjekt i "Naturarven som verdiskaper"

1.2 Forretningsutvikling

I prosjektet er Terje Kolaas fra Din Tur AS innleid i forbindelse med oppbyggingen av birdwatching som et kommersielt opplevelsesprodukt. Han er i tillegg til sitt arbeid i Din Tur, eier og driver av selskapet Northern Birding og har derfor en viktig kompetanse og erfaring i forbindelse med produktutvikling og markedskjennskap. Vi har tett fulgt et prosjekt der Rolf Vestvik (prosjektleder), Klostergården, Sæter Gård og Northern Birding har samarbeidet om å skape trafikk innen birdwatching. Dette prosjektet har bidratt til økt kunnskap om marked innen fugleturisme.

1.2.1 Markedsutvikling

Det som er gjort innen markedsutvikling så langt i prosjektet er å kartlegge internasjonale turoperatører og samle info om steder der fuglefolk møtes (web og tidsskrift). Dette er også interessante opplysnings- og markedskanaler for prosjektet. Liste over disse kommer frem i tabellen nedenfor.

TUROPERATØRER

Din Tur AS (NO) www.dintur.no

Wildshots (UK) www.wildshots.co.uk

Avifauna (se) www.avifauna.se

Birding EarthFoot Way (England) www.earthfoot.org/subbirds.htm

Birdquest (eng) www.birdquest.co.uk/

Bird Treks (us) www.birdtreks.com

Bordeland Tours (us) www.borderland-tours.com/

Field Guides (us) www.fieldguides.com/

Gone Birding (eng) www.gonebirding.freemove.co.uk

Ibis Excursions (dk) www.ibis-excursions.dk

Mark Smith Nature Tours (us) www.marksmithnaturetours.com

Naturetrek (eng) www.naturetrek.com.uk

Ornifolks (eng) ornifolks.org/ornifolks.htm

Ornitholidays (eng) www.ornitholidays.co.uk

Ventures Birding tours (us) www.birdventures.com

Wildwings (eng) www.wildwings.co.uk

Wings (us) wingsbirds.com

NETTSTEDER

England

www.birdguides.co.uk

www.birdguides.com

www.birdquest.co.uk

www.wildwings.co.uk

www.birdfinders.co.uk

Nederland

www.dutchbirding.nl

Sverige

www.club300.se/

MAGISKE OG VERDIFULLE OPPLEVELSER I NORDTRØNDERSK NATUR

- et prosjekt i "Naturarven som verdiskaper"

www.artportalen.se/bird

Danmark

www.netfugl.dk

www.fugleognatur.dk

Norge

www.bird.dintur.no

www.fugler.net

www.feltornitologene.no

www.artsobservasjoner.no/fugler

Generelle

www.bsc-eoc.org/links/

www.fatbirders.com

www.chclub300.ch/ (Sveits)

www.eurobirding.com

www.guidebirding.com

www.surfbirds.com

TIDSSKRIFTER

Birdwatching magazine (UK)

Birding world (UK)

Vår fågelvard (SE)

Tarsiger (FIN)

Dutch Birding (DE)

Fugle i Danmark (DN)

Vår Fuglefauna (N)

Naturfotografen (Biofoto) (N)

Som man ser av listen så ligger hovedtyngden av turoperatørene i Storbritannia. Etter hvert som man får flere produkt og produktpakker på plass så vil det bli etablert kontakt med flere av de kartlagte operatørene. Oppfølging av aktører (guider osv) har vært – og vil bli vektlagt. I 2009 har man hatt spesiell oppfølging av Norfoto (Svein Vik og Stig Arve Meadal). Dette er etablerere lokalisert i Stjørdal, og er i gang med å utvikle et fotoskjulkonsept der naturfotografer er hovedmålgruppen og kongeørn, lavskrike m.fl. er motivene.

1.2.2 Forberede profilering

Innad i styringsgruppa har man diskutert behovet for utvikling av en helhetlig profil. Det er ønskelig med en profil lokalt for prosjektet Birdwatching Trondheimsfjorden eller for hele det regionale prosjektet. En mulig helhetlig profil for hele naturarvprogrammet er også nevnt. Konklusjonene så langt er at vi ønsker å utvikle en profil for det lokale prosjektet, så får man ut fra resultatet av dette arbeide vurdere om profilen har overføringsverdi/ muligheter for andre naturarvprosjekter som har fugl som tema.

MAGISKE OG VERDIFULLE OPPLEVELSER I NORDTRØNDERSK NATUR

- et prosjekt i "Naturarven som verdiskaper"

Prosjektgruppa har hatt et møte med designrådgiver i Innovasjon Norge, Bente Syvertsen. Konklusjonen fra det møtet ble at man skal sette i gang en designbrief. Det innebærer at man knytter til seg tre design/ reklame aktører hvor de får muligheten til å komme frem med sine forslag til profil. I etterkant velger man ut en av profilene som man ønsker å gå videre med. Briefingen finansieres av Innovasjon Norge. Arbeidet med dette vil bli igangsatt i 2010.

1.3 Tilrettelegging

Tilrettelegging er den aktiviteten vi har brukt mest ressurser på i denne fasen av prosjektet. Kartet nedenfor viser hva som vi ser for oss kan være den optimale situasjonen når det gjelder plassering av fotoskjul, fugletårn og informasjonsskilt.

Foreløpig, planlagt tilrettelegging for birdwatching indre Trondheimsfjord

For 2010 er det i dag vedtatt nye tårn ved Leksdalsvannet og ved Ørin Nord, begge i Verdal kommune. Videre arbeides det med å etablere et fugletårn og fotoskjul ved Statoil sitt anlegg på Tangen i nærheten av Stjørdal sentrum. Her kjører man prosjekteringen i samarbeid med NOF- Stjørdal.

En annen ønsket lokalisering av utsiktsfasiliteter er ved utløpet av Hotranelva i Skogn, Levanger kommune. Her er det Norske Skog som er grunneier. Prosjektgruppen har gjennomført et møte med representanter fra Norske Skog hvor det ble informert om prosjektets ønsker om tilrettelegging og Norske Skog sine planer for området. Norske Skog er i utgangspunktet ikke negativ til å avgi et område, men må først gjennom en intern planprosess om hvordan de ser for seg å bruke området. Det å få integrert en mulig utsiktsplass for fuglekikkere kan tilpasses planverket etter hvert. Videre diskusjon med Norske Skog vil bli videre ført inni 2010.

MAGISKE OG VERDIFULLE OPPLEVELSER I NORDTRØNDERSK NATUR

- et prosjekt i "Naturarven som verdiskaper"

Her er foreløpig prioriteringsliste for tilrettelegging i prosjektet:

Fugletårn

1. Hotran (alternativt hide i fjæra med korridorer)
2. Rinnleiret (tårn på verdalssida av Rinnelva, ved sving)
3. Lorvikleiret (tårn i olderskogen – sti langs bekk)
4. Klingsundet (søndre side)
5. Lundleiret (utløpet av elva på vestre side)
6. Nesvatnet (søndre side)
7. Gjørsv

Følgende tårn er under planlegging:

- Leksdalsvatnet (Ausa)
- Ørin Nord (ved fremtidig Ramsarsenter)

Skjul

- Falstadbukta (inkl. parkeringsfasiliteter)
- Tautra (palisade ved måsdammen- skjul ved brakkvassdammen)
- Asklundvatnet, Frosta (kommersielt horndykkerskjul)
- Halsøen, (ved Statoil, Stjørdal)

Informasjon

- Rinnleiret (både ved Salthammerbukta og ved Levanger-sida)
- Eidsbotn
- Tynesfjæra
- Lømsen
- Storleiret
- Forra
- Skatvalslandet (evnt. Tårn ved tennisbanen på Vinge)
- Tautra (ved start av molo)
- Straumen
- Gjørvdammen

Disse tilretteleggingstiltak vil bidra til å øke tilgjengeligheten for gode fugleopplevelser for lokalbefolkningen og tilreisende fuglekikkere. De samlede infrastrukturtiltak vil bidra til å ønske lokale og "utenbygds"/utenlandske fuglekikkere velkommen, og bidra til å bygge Trondheimsfjorden til en bastion for Birdwatching.

MAGISKE OG VERDIFULLE OPPLEVELSER I NORDTRØNDERSK NATUR
 - et prosjekt i "Naturarven som verdiskaper"

Eksempel på skilt som plasseres på f.eks Klostergården.

Som et tiltak for å involvere den yngre delen av lokalbefolkningen er vi i startgrope med å utvikle et pedagogisk opplegg knyttet til birdwatching og fuglekjennskap for barn. Utgangspunktet for dette opplegget vil være Soria Moria Camping der infrastruktur og informasjonsplakater (samt fuglenatursti) vil komme på plass. I dette "delprosjektet" er vi nå i ferd med å knytte til oss lærere med "noget fugleinteresse" for å lage et testopplegg for en "fugledag" på Soria Moria.

Målsettingen er å lage en mal for et pedagogisk opplegg som etter hvert kan overføres til andre lokaliteter/områder. Denne aktiviteten vil være et av tiltakene som kan bidra til sosial og miljømessig verdiskaping i NATURARV-prosjektet. Skiltet under viser lokale fugler ved Soria Moria Camping. Vi ønsker å utvikle et pedagogisk

MAGISKE OG VERDIFULLE OPPLEVELSER I NORDTRØNDERSK NATUR - et prosjekt i "Naturarven som verdiskaper"

opplegg basert på disse arter og arter i "nærområdet" (Rinnleiret Natursreservat).

Informasjonsskilt som skal settes opp på Soria Moria Camping

2 MÅLREALISERING

Målet er å etablere landets første "bastion" for birdwatching i og omkring Trondheimsfjorden.

Det å bygge en nasjonal bastion krever langsiktig, målrettet og strategisk arbeid. Dette er så vidt påbegynt i de 4- 5 månedene prosjektet har vært i drift. Slik vi ser det er det to viktige forutsetninger som må på plass i en tidlig fase. Det ene er **synlighet** og det andre er **involvering**. Dette er elementer prosjektet har tatt tak i gjennom å fokusere på tilrettelegging og nettverksbygging i arbeidet i 2009.

3 PROSJEKTORGANISERING OG RESSURSDISPONERING

Styringsgruppen består av følgende personer:

- Petter Thorsen, Hotel Granen
- Terje Kolaas, Din Tur AS
- Per Martin Øfsti, Innherred samkommune
- Paul Sverre Røe, Proneo AS (prosjektleder)

Det vurderes å utvide styringsgruppa med en person i løpet av 2010.

4 Regnskap 2009

Hovedaktiviteter	Faktisk kostnad	Budsjett	Avvik
Kartlegging	kr 25 000,00	kr 25 000,00	kr -
Forretningsutvikling	kr 25 000,00	kr 25 000,00	kr -
Kompetansebygging	kr 33 226,25	kr 25 000,00	kr 8 226,25
Tilrettelegging	kr 20 286,40	kr 150 000,00	kr -129 713,60
Prosjektledelse	kr 100 000,00	kr 100 000,00	kr -
Totalt	kr 203 512,65	kr 325 000,00	kr -121 487,35

Som det fremkommer av regnskapsoversikten er det et restbeløp på kr. 121 487,35. Dette beløpet overføres til 2010 og øremerkes tilretteleggingstiltak.

5 VIKTIGE ERFARINGER

- Prosjektet har i en tidlig fase hatt arbeidstittel Trondheimsfjorden – Norges "Las Marismas". Av strategiske årsaker har vi nå begynt å bruke Birdwatching Trondheimsfjorden, dette for å begynne å "brande" området som bastion for birdwatching.
- Prosjektgruppa består av få personer som jobber tett. Dette bidrar til god fremdrift og flyt i prosjektet, og vi er optimistisk på prosjektets vegne.
- Prosjektet møter fin interesse og entusiasme blant aktører og potensielle samarbeidspartnere.